

gemeente
HEEZE-LEENDE

KADERNOTA

2025-2028

Inhoud

1. Algemeen	3
<i>Aanbieding Kadernota 2025-2028.....</i>	<i>3</i>
<i>Leeswijzer</i>	<i>4</i>
2. Financieel perspectief 2025-2028	5
3. Autonome ontwikkelingen	6
<i>Technische richtlijnen</i>	<i>7</i>
<i>Algemene uitkering uit het gemeentefonds</i>	<i>7</i>
4. Beleidsontwikkelingen	8
<i>Programma 1: Dienstverlening en bestuur</i>	<i>8</i>
<i>Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren</i>	<i>9</i>
<i>Programma 3: Samen leven en participeren</i>	<i>12</i>
<i>Overige ontwikkelingen</i>	<i>15</i>
5. Reëel begroten en ombuigingsvoorstellen	17
<i>Reëel begroten</i>	<i>17</i>
<i>Ombuigingsvoorstellen</i>	<i>20</i>

1. Algemeen

Aanbieding Kadernota 2025-2028

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de kadernota 2025-2028. Deze kadernota is de voorbereiding op de begroting 2025-2028 die in november voorgelegd wordt om vastgesteld te worden. 2025 is het laatste volledige jaar voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De financiële ruimte is de komende jaren zeer beperkt. Daarom is een aantal uitgangspunten en kaders gehanteerd bij het opstellen van deze kadernota:

- Focus op realisatie en afronding raadsprogramma / college uitvoeringsprogramma
- Voorstellen in de kadernota voldoen aan bestuurlijke visie 2030 en Omgevingsvisie 2040
- Autonome ontwikkelingen en vervangingsinvesteringen gaan vóór op intensivering van bestaand beleid en nieuw beleid
- Voorstellen in deze kadernota voldoen aan de volgende criteria:
 - Autonome ontwikkelingen (wet- en regelgeving, indexering, effecten jaarrekening)
 - Ontwikkelingen uitvoering bestaand beleid
 - Onderwerpen die in begroting 2023 & 2024 zijn opgenomen en doorlopen in 2025
 - Nieuwe ambities worden gedekt binnen het betreffende programma
 - Ook is gekeken naar verlagen of temporiseren van ambities (exploitatie en investeringen)
 - Voorstellen in deze kadernota zijn haalbaar, specifiek, concreet, realistisch en uitvoerbaar.

Ook is gestart met het complementeren van het huidige investeringsplan en een realistisch tijdspad daarbij. De uitkomst van dit proces kunt u bij de begroting 2025-2028 verwachten.

Daarnaast speelt het advies van de Vereniging Nederlandse gemeenten om een onderdeel 'Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026 en verder' op te nemen in de kadernota. Gezien de financiële situatie in de gemeente Heeze-Leende is het noodzakelijk dat wij ook al in 2025 diverse ombuigingen voorstellen.

In deze kadernota treft u dus ook keuzevoorstellen aan die:

- Bestaand beleid of ambities verlagen of temporiseren (exploitatie)
- Inkomsten en lokale heffingen verhogen
- Bestaand beleid ombuigen

Een nadere toelichting op het verloop van het begrotingssaldo treft u onder 'Financieel perspectief 2025-2028' aan. De effecten van de meicirculaire gemeentefonds zijn bij het naar de raad brengen van deze kadernota nog niet bekend en worden zoals gebruikelijk, indien de meicirculaire tijdig beschikbaar is, als een addendum bij de kadernota aangeboden.

In de Omgevingsvisie staan onze ambities en opgaven voor de jaren tot 2040. Naast de Omgevingsvisie is de bestuurlijke visie 2030 en het raadsprogramma 2022-2026 vastgesteld en is in uitvoering gebracht. In 2024 wordt de strategie bepaald hoe de gemeente Heeze-Leende de komende jaren uitvoering gaat geven aan de Omgevingsvisie en bestuurlijke visie. Tijdens de begrotingsbehandeling in november zal deze strategie voor een belangrijk deel bepaald zijn en kan in 2025, gezien de financiële situatie, zoveel mogelijk geogst en afgemaakt worden waar deze raadsperiode aan gewerkt is, in het kader van de tien belangrijke thema's uit het raadsprogramma. Eind 2025 kan dan een overdrachtsdocument opgesteld worden, voor de volgende raadsperiode.

Burgemeester en wethouders van Heeze-Leende,

de secretaris,

C.G. Klesman-Nacken

de burgemeester,

T.M. Heldens

Leeswijzer

Deze kadernota bestaat uit vier inhoudelijke hoofdstukken:

2. Financieel perspectief

In dit hoofdstuk is het verloop van het financieel perspectief 2025-2028 op hoofdlijn weergegeven vanaf de stand in de begroting 2024-2027, die in november 2024 door uw raad is vastgesteld. In hoofdstuk drie tot en met vijf is dit verloop nader uiteengezet en toegelicht.

3. Autonome ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de financiële gevolgen van reeds genomen besluiten door de raad in beeld gebracht en wordt ingegaan op de autonome ontwikkelingen (gevolgen CAO, indexatie etc.) waarop we als gemeente geen of nauwelijks invloed hebben. Hierin komen de financiële uitgangspunten en de technische uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2025-2028 aan de orde en worden de effecten van de circulaire gemeentefonds beschreven.

4. Beleidsontwikkelingen

In hoofdstuk vier beschrijven we de beleidsontwikkelingen, zaken die op dit moment niet in de begroting zijn voorzien maar die we, om diverse redenen, redelijkerwijs niet kunnen laten liggen. Het gaat hierbij om onontkoombare ontwikkelingen, maar ook om beleidskeuzes. Per programma worden de beleidsontwikkelingen gemeld, die relevant zijn voor de meerjarenbegroting. De wensen hebben we geordend door een lijst met prioriteiten te maken en een keuzelijst. Gezien de financiële situatie treft u ook ons advies aan, om bepaalde beleidsontwikkelingen niet op te nemen in de kadernota. Deze zijn dan ook op dit moment niet financieel verwerkt in deze kadernota. Uiteraard ligt het besluit hierover bij de gemeenteraad.

5. Reëel begroten en ombuigingen

In hoofdstuk vijf hebben wij maatregelen en ombuigingen voorgesteld om tot een sluitende kadernota voor 2025 te komen. Deze zijn dan ook financieel verwerkt in de kadernota.

2. Financieel perspectief 2025-2028

Onderstaand is het verloop van het financieel perspectief 2025-2028 op hoofdlijn weergegeven vanaf de stand in de begroting 2024-2027, die in november 2024 door uw raad is vastgesteld. In hoofdstuk drie tot en met vijf is dit verloop nader uiteengezet en toegelicht.

Financieel perspectief 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Saldo uit begroting 2024-2027	961.000	-517.000	-157.000	-157.000
Nagekomen circulaires	264.000	226.000	670.000	950.000
Saldo na nagekomen circulaires	1.225.000	-291.000	513.000	793.000
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Raadsbesluiten	-336.178	-264.706	-265.577	-352.408
Indexeringen	-1.163.962	-1.412.682	-1.243.835	-1.619.931
Saldo na autonome ontwikkelingen voor meircirculaire 2024	-275.140	-1.968.388	-996.412	-1.179.339
<u>Beleidsontwikkelingen</u>				
Programma 1. Dienstverlening en bestuur	-23.272	-13.606	-5.365	-26.441
Programma 2. Wonen, bedrijven en recreëren	-267.000	-267.000	-217.000	-276.140
Programma 3. Samen leven en participeren	-767.199	-702.199	-702.199	-702.199
Saldo na beleidsontwikkelingen	-1.332.611	-2.951.193	-1.920.976	-2.184.119
<u>Reëel begroten</u>				
Programma 1. Dienstverlening en bestuur	59.489	25.000	25.000	25.000
Programma 2. Wonen, bedrijven en recreëren	338.408	239.127	239.873	239.873
Programma 3. Samen leven en participeren	518.000	273.000	273.000	273.000
Saldo na autonome en beleidsontwikkelingen en reëel begroten	-416.714	-2.414.066	-1.383.103	-1.646.246
Ombuigingsvoorstellen	574.106	594.106	519.106	519.106
Saldo financieel perspectief 2025-2028	157.392	-1.819.960	-863.997	-1.127.140

3. Autonome ontwikkelingen

Het vertrekpunt voor de Kadernota 2025 is de stand in de begroting 2024-2027, die in november 2024 door uw raad is vastgesteld. In onderstaande tabel zijn de financiële gevolgen van reeds genomen besluiten door de raad in beeld gebracht en wordt ingegaan op de autonome ontwikkelingen (gevolgen CAO, indexatie etc.) waarop we als gemeente geen of nauwelijks invloed hebben. Hierin komen de financiële uitgangspunten en de technische uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2025-2028 aan de orde en worden de effecten van de circulaire gemeentefonds beschreven.

	2025	2026	2027	2028
Saldo uit begroting 2024-2027	961.000	-517.000	-157.000	-157.000
Impact circulaire september 2023	264.000	226.000	670.000	950.000
Impact circulaire december 2023	0	0	0	
Saldo na nagekomen circulaire	1.225.000	-291.000	513.000	793.000
Raadsbesluiten				
Extra krediet gymzaal Weibossen		-44.000	-44.000	-44.000
Budget startersleningen	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Beleidsplan openbare verlichting 2024-2029			-22.483	-93.965
Actualisatie GRSA2	-55.561	43.542	47.645	48.645
Correctie aansluiting P-begroting met Afas	-51.288	-51.288	-51.288	-51.288
Indexering GGD volgens raadsvoorstel	-80.427	-82.218	-84.048	-100.397
Indexering MRE volgens raadsvoorstel	-32.089	-32.089	-32.089	-32.089
Indexering ODZOB volgens raadsvoorstel	-51.553	-33.393	-14.054	-14.054
Indexering VRBZO volgens raadsvoorstel	-61.260	-61.260	-61.260	-61.260
Saldo na raadsbesluiten begroting 2024	888.822	-555.706	247.423	440.592
Indexeringen				
Aanpassing CAO-lonen	145.261	-199.963	-652.605	-1.047.913
Aanpassing OZB + areaal uitbreiding	-70.260	-87.051	-6.283	128.143
Programma 1. Dienstverlening en bestuur Lasten	14.877	-46.887	20.540	-46.309
Programma 1. Dienstverlening en bestuur Baten	-3.481	-7.221	-11.979	420
Programma 2. Wonen, bedrijven en recreëren Lasten	-157.678	27.664	38.201	67.860
Programma 2. Wonen, bedrijven en recreëren Baten	-39.945	13.989	-24.302	41.610
Programma 3. Samen leven en participeren Lasten	-444.221	-493.745	21.735	-147.011
Programma 3. Samen leven en participeren Baten	-8.515	-19.468	-29.142	-16.731
Rentelasten stelpost	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
Meicirculaire 2024	pm	pm	pm	pm
Saldo na autonome ontwikkelingen voor meicirculaire 2024	-275.140	-1.968.388	-996.412	-1.179.339

In bovenstaande tabel zijn bij de autonome ontwikkelingen van de gemeenschappelijke regelingen Blink en Ergon niet opgenomen omdat deze budgetneutraal zijn en geen effect hebben op het begrotingssaldo. Ten tijde van het opstellen van de kadernota waren de zienswijzeprocedures bij de begrotingen 2025 van de gemeenschappelijke regelingen nog niet afgerond.

Technische richtlijnen

Bij de berekening van de begrotingsposten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Rekenrente	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Loonstijging	4,4%	3,8%	4,8%	4,0%
Prijsstijging	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%

Onlangs heeft het Centraal Planbureau (CPB) de actuele cijfers gepubliceerd in het Centraal Economisch Plan (CEP). De cijfers uit het CEP worden doorgaans gebruikt voor de mei- en septembercirculaire. Er wordt een meerjarige prognose getoond met verwachtingen. Het CEP verwacht een vasthoudende stijging zoals blijkt uit de loonvoet sector overheid en de prijs netto materiële overheidsconsumptie (IMOC).

Rekenrente

Het gebruik van eigen en externe financieringsmiddelen heeft rentebaten en -lasten tot gevolg. Deze kosten worden met een vast rentepercentage doorberekend aan de investeringen en taakvelden (exploitatie) in de programma's. Uit praktische overwegingen wordt deze zogenaamde 'rekenrente' niet jaarlijks aangepast. De rekenrente is bij begroting 2024 berekend op 1,1%. Het is de verwachting dat de rekenrente, als gevolg van de huidige rente op de kapitaalmarkt, zal stijgen. Bij de begroting 2025 zal nader ingegaan worden op dit percentage. Vooruitlopend hierop is in deze kadernota onder autonome ontwikkelingen een stelpost van € 600.000 opgenomen voor de verwachte stijging van de werkelijke kosten.

Loonstijging

In afwijking van de indexen hiervoor is de onlangs afgesloten CAO (loopt af op 31 maart 2025) verwerkt. In 2024 zijn er twee verhogingen: 4,75% in maart 2024 en 1,25% per 1 oktober 2024. Bij de becijfering van de salariskosten 2025 wordt uitgegaan van een CAO-stijging van 5,3% met ingang van 1 april 2025. In de begroting 2024 was voor 2025 rekening gehouden met een prijsindex voor de loonindexering van 5,2%. In de CPB-raming van maart 2024 is de indexering 4,4% en dus lager.

Prijsindexatie

In de begroting 2024 was voor 2025 rekening gehouden met een algemene prijsindex van 3,9% bij de inkoop van goederen en diensten. In de CPB-raming van maart 2024 is de indexering 2,2% en dus lager.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Decentrale overheden krijgen structureel 715 miljoen vanaf 2026 om de oploop van de opschalingskorting op het Gemeente- en Provinciefonds af te schaffen, waardoor taken en middelen beter in balans zijn. Dit staat aangegeven in de recent verschenen Voorjaarsnota 2024 van het kabinet. In de meicirculaire wordt duidelijk wat dit betekent voor gemeente Heeze-Leende. Daarin wordt ook duidelijk tot welke lagere uitkering uit het gemeentefonds de lagere indexeringen voor 2025 gaan leiden.

4. Beleidsontwikkelingen

Programma 1: Dienstverlening en bestuur

	Exploitatie				Investerings			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Prioriteitsvoorstellen								
1.4 Burgerzaken								
Structurele uitbreiding publieke dienstverlening i.v.m. reisdocumentenpiek*	21.728	33.509	44.012	25.009				
Subtotaal prioriteitsvoorstellen	21.728	33.509	44.012	25.009	0	0	0	0
Wensen nieuw beleid								
1.1 Bestuur								
Uitbreiding Griffie	-45.000	-47.115	-49.377	-51.450				
Subtotaal wensen nieuw beleid	-45.000	-47.115	-49.377	-51.450	0	0	0	0
Totaal Programma 1	-23.272	-13.606	-5.365	-26.441	0	0	0	0

*wettelijk verplicht

** College uitvoering programma

1.1 Bestuur

Uitbreiding Griffie

Twee jaar geleden is via het rapport "Onderzoek naar ambities gemeenteraad Heeze-Leende" al vastgesteld en onderschreven dat de formatie van de griffie - gezien taakstelling en uitgesproken ambities van de raad - minimaal op 2 fte begroot zou moeten worden. Op dit moment is de formatie 1,6 fte. Vanaf het begrotingsjaar 2025 dienen de kosten van personeel van de griffie met € 45.000 structureel te worden opgehoogd.

1.4 Burgerzaken

Structurele uitbreiding publieke dienstverlening i.v.m. reisdocumentenpiek

In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Na de reisdocumentendip, van 2019 tot en met 2023, ontstaan vanaf 2024 de effecten van de nieuwe cyclus die is ontstaan door de invoering van de langere geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten. Volwassenen die tussen 2014 en 2018 een reisdocument hebben aangevraagd, komen vanaf 2024 een nieuw document aanvragen. Deze reisdocumentenpiek duurt tot 2029. De paspoortpiek betekent dat er enerzijds meer leges binnenkomen. Anderzijds is de huidige capaciteit niet toereikend om aankomende paspoortpiek op te vangen. De afgelopen jaren is de capaciteit van team Publieke Dienstverlening gebaseerd op de werkzaamheden tijdens de reisdocumenten dip. Om de piek qua werkzaamheden uit te kunnen voeren is extra formatie van 0,75 fte nodig voor 5 jaar. Er zullen zich in de komende vijf jaar mogelijkheden voordoen om het totaal aantal medewerkers na de piek in de bezetting te laten zakken. Zo gaan er binnen 3 tot 5 jaar twee medewerkers met pensioen.

Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

	Exploitatie				Investerings			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Prioriteitsvoorstellen								
2.1 Wonen en bouwen Uitvoering van de meerjarige strategie Wonen**	-30.000	-10.000	-5.000	-5.000				
2.3 Ruimtelijke ordening Opstellen gebiedsplannen**	-75.000	-75.000						
2.4 Milieu Wettelijke bodemtaken*	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000				
2.7 Economische zaken Centrummanagement / Bewustwordingstraject** (-25.000)								
Subtotaal prioriteitsvoorstellen	-155.000	-135.000	-55.000	-55.000	0	0	0	0
Wensen nieuw beleid								
2.1 Wonen en bouwen Afvoeren inkomsten vanuit Bulders Verminderen vergoeding voor uitleen personeel aan Bulders	-50.000 -62.000	-50.000 -82.000	-50.000 -112.000	-50.000 -142.000				
2.2 Openbare ruimte Herinrichting openbare ruimte Weibossen Wijk 1 Herinrichting openbare ruimte Weibossen Wijk 2				-29.140			-940.000	-940.000
2.4 Milieu Deelmobiliteit								
Grote projecten Mobiliteitstransitie MRE en bekostiging								
Subtotaal wensen nieuw beleid	-112.000	-132.000	-162.000	-221.140	0	0	-940.000	-940.000
Totaal Programma 2	-267.000	-267.000	-217.000	-276.140	0	0	-1.045.000	-1.209.000

*wettelijk verplicht

** College uitvoering programma

2.1 Wonen en bouwen

Uitvoering van de meerjarige strategie Wonen

Ter uitvoering van het raadsprogramma wordt er dit jaar een meerjarige strategie uitgewerkt waarin ruimte wordt gezocht voor het realiseren van woningbouw. De verwachting is dat om deze strategie te kunnen uitvoeren er de komende jaren extra middelen beschikbaar gesteld moeten worden voor onder andere stedenbouwkundige onderzoeken, opzetten woningbehoefte-monitor en het opstellen van een nota grondbeleid. Hiervoor zal extern deskundigheid worden ingehuurd. Zonder deze middelen is het niet mogelijk om de komende jaren het woningbouwprogramma goed uit te kunnen voeren. Jaarlijks wordt bekeken wat er nodig is voor het volgende jaar. Dit is namelijk sterk afhankelijk van het aanbod van woningbouwplannen door initiatiefnemers.

De verwachting is dat na de vaststelling van een nota kostenverhaal een groot gedeelte van deze kosten kunnen worden verhaald op plannen van initiatiefnemers.

Afvoeren inkomsten vanuit Bulders

Binnen de exploitatie van de Bulders is jaarlijks een bedrag van € 50.000 aan inkomsten geraamd. Deze inkomsten worden niet (meer) gerealiseerd.

Verminderen vergoeding voor uitleen personeel aan Bulders

Binnen de exploitatie van de Bulders is een bedrag van € 142.000 aan inkomsten voor uitgeleend personeel geraamd. Omdat de Bulders zijn afronding nadert nemen de personele inzet en daarmee ook de verhaalbare kosten af. Het bedrag moet naar beneden toe worden bijgesteld.

2.2 Openbare ruimte

Herinrichting openbare ruimte Weibossen

"In het Plan Stedelijk Water 2023-2027 is het vervangen en verbeteren van het riool in de Weibossen opgenomen voor de periode 2027-2030. De werkzaamheden bestaan uit het vervangen van het gemengd riool (uit de jaren 50-60) door een gescheiden systeem voor afvalwater en regenwater.

Het vervangen/verbeteren van het riool is een kans om de openbare ruimte te herinrichten. De kwaliteit van de wegen en paden voldoet niet aan het gestelde onderhoudsniveau B. Daarnaast hebben de wegen en paden het einde van hun technische levensduur bereikt en daarmee zijn ze aan vervanging toe (beheer- en beleidsplan wegen 2022-2026). In het beleidsplan wegen zijn alleen middelen opgenomen voor het in stand houden van de bestaande verhardingen. In de begrote werkzaamheden van riolering is sleufherstel opgenomen. Voor het vervangen van de verharding door nieuwe materialen of het herinrichten van de openbare ruimte is geen budget gereserveerd. Door de rioolwerkzaamheden te combineren met het herinrichten van de openbare ruimte kunnen werkzaamheden worden gecombineerd, waardoor overlast voor bewoners wordt beperkt en een openbare ruimte wordt gerealiseerd die klaar is voor de toekomst.

Doelstelling is om de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren over 4 jaren. (2027-2030). De kredietraming voor de herinrichting bedraagt € 3.760.000. Vanaf 2031-2034 staat de rioolvervanging van de Engelse tuin op de planning conform Plan Stedelijk Water 2023-2027. Vervolgens staat de wijk Broekakkers (omgeving Beukenlaan en Lindelaan) in Leende op de planning voor rioolwerkzaamheden.

2.3 Ruimtelijke ordening

Opstellen gebiedsplannen

In het college uitvoeringsprogramma (CUP) is aangegeven dat we 3 gebiedsplannen gaan opstellen. Voor de gebieden Paaldijk, Hazenhurk en de Vlaamseweg. Zowel in het CUP, als later bij de kadernota 2024 is ingeschat dat daarvoor € 75.000 nodig is.

We zijn in 2023 gestart met de gebiedsvisie voor de Paaldijk. Al werkende komen we erachter dat dingen anders zijn dan vooraf ingeschat: Uit de systeemanalyse komt naar voren dat het logischer is te kiezen voor een meer natuurlijkere gebiedsbegrenzing. De begrenzing is daarmee anders (groter) geworden. Het opstellen van de gebiedsanalyse, de gesprekken met de bewoners, betrokken ambtenaren, stakeholders, gebiedspartners neemt veel meer tijd en daarmee geld in beslag dan vooraf ingeschat. Het opstellen van de gebiedsvisie Paaldijk (inmiddels Paaldijk-Renheide) neemt het volledige budget van € 75.000 in beslag.

Voor het opstellen van de beide andere gebiedsvisies wordt ingeschat dat per visie eenzelfde bedrag nodig is. Er is voorgesteld om voor zowel 2025 als 2026 2 maal € 75.000 ter beschikking te stellen. Maar gezien de financiële situatie van de gemeente komt dit voorstel later terug als een ombuigingsvoorstel.

2.4 Milieu

Wettelijke bodemtaken

Bodemtaken werden in het verleden (tot 2013) door de eigen organisatie uitgevoerd. Door natuurlijk verloop en wijziging van functies kunnen deze taken niet meer door de eigen organisatie worden uitgevoerd en wordt via inhuur bij de Omgevingsdienst invulling gegeven aan deze wettelijke taken. Deze werkzaamheden zijn structureel van aard en moeten worden uitgevoerd. Het betreft onder andere deelname aan de "Intaketafel", Bouwplantoetsing op het deel bodem, Het afhandelen van zogenaamde makelaarsvragen (de verplichte bodeminformatie bij vastgoedtransacties), en het ontsluiten, invoeren en beheren van bodemgegevens in relatie tot de Omgevingswet

en de overdracht van taken van de provincie naar gemeente. In 2023 is gebleken dat voor de uitvoering van deze taken gemiddeld 8 uur per week noodzakelijk is.

Deel mobiliteit

Een van de doelen van het Klimaatakkoord is om de uitstoot van CO₂ binnen mobiliteit te reduceren door brandstof auto's te vervangen door elektrische auto's. Al een aantal jaren is de gemeente Heeze-Leende bezig met het faciliteren van elektrisch rijden door het realiseren van laadpalen in de gemeente. Een andere optie is om elektrische deelauto's te gaan introduceren in de gemeente. Bedrijven, inwoners maar ook de gemeentelijke organisatie krijgen de kans om naar behoefte een elektrische auto te gebruiken tegen betaling. Als gemeentelijke organisatie geef je hiermee het goede voorbeeld door eigen mobiliteitsbehoefte verder te verduurzamen. Het geven van het goede voorbeeld is een uitgangspunt van het Duurzaamheidsbeleid. Het voorstel is om te starten met twee elektrische auto's die bij het gemeentehuis worden geplaatst. De leasekosten bedragen € 2000,- per maand. Bij succes wordt het aantal auto's uitgebreid maar nemen de kosten ook toe. De bedoeling is dat er minder gebruik wordt gemaakt van eigen vervoer. Het doel is om het aantal zakelijke kilometers tot nul terug te brengen, waardoor de kosten van declaratie zakelijke kilometers ook dalen. De financiële impact hiervan is niet opgenomen in bovenstaande tabel, omdat deze vanuit duurzaamheid(subsidies) bekostigd worden.

2.7 Economische zaken

Centrummanagement/Bewustwordingstraject

Onderstaande vloeit voort uit de doelstellingen van het raadsprogramma/college uitvoering programma: Initiatieven die verband houden met centrummanagement en het bewustwordingstraject (koop lokaal) worden gewogen en bij geschiktheid worden ze betaald uit de budgetten van de centrumontwikkeling. Deze initiatieven kunnen worden voorgesteld door diverse belanghebbende ondernemers.

Grote projecten

Mobiliteitstransitie MRE en bekostiging

Recent werd duidelijk dat de Metropoolregio Eindhoven (MRE) veel harder groeit dan verwacht. In de komende jaren staat de regio voor een enorme opgave: het faciliteren van een schaa sprong en bijkomende vraagstukken. Om de groei aan inwoners, woningen en banen in Brainport Eindhoven op te vangen is een mobiliteitstransitie onvermijdelijk en noodzakelijk. De mobiliteitstransitie is erop gericht om ruimte-efficiënte, schone en actieve vormen van mobiliteit te stimuleren. De schaa sprong van de regio en de gewenste mobiliteitstransitie vragen om een forse investering. Om de benodigde maatregelen gefinancierd te krijgen, zal de MRE intensief moeten samenwerken met het Rijk, de provincie Noord-Brabant en het bedrijfsleven. Dit vraagt dat de MRE zich opstelt als betrouwbare, krachtige samenwerkingspartner met een eenduidige strategie en een regionale bekostigingssystematiek. Voor de 4 jaarschijven die betrekking hebben op deze kadernota ligt er bij de jaarrekening 2023 een voorstel om de middelen te reserveren. Daarom is dit onderwerp niet financieel vertaald in de kadernota.

Programma 3: Samen leven en participeren

	Exploitatie				Investerings			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Prioriteitsvoorstellen								
3.1 Onderwijs Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)*	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000				
3.3 Maatschappelijke ondersteuning								
Ontwikkelingen kosten advieskosten algemeen*	-16.543	-16.543	-16.543	-16.543				
Ontwikkelingen kosten collectief vervoer*	-16.571	-16.571	-16.571	-16.571				
Ontwikkelingen kosten begeleiding (dagbesteding)*	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000				
Ontwikkelingen kosten hulp bij het huishouden*	-133.556	-133.556	-133.556	-133.556				
Ontwikkelingen kosten begeleiding (18+)*	-45.529	-45.529	-45.529	-45.529				
3.8 Cultuur								
Erfgoedkaart en beleid*	-65.000							
Subtotaal prioriteitsvoorstellen	-317.199	-252.199	-252.199	-252.199	0	0	0	0
Wensen nieuw beleid								
3.6 Dorpshuizen								
Aankoop dorpshuis 't Perron	PM	PM	PM	PM	-1.400.000			
Grote Projecten								
Huisvesting de Berkenschutse	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	PM	PM	PM	
Subtotaal wensen nieuw beleid	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000	-1.400.000	0	0	0
Totaal Programma 3	-767.199	-702.199	-702.199	-702.199	-1.400.000	0	0	0

*wettelijk verplicht

** College uitvoering programma

3.1 Onderwijs

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

De VVE begroting is niet realistisch gezien de stijgende kosten over de afgelopen jaren. De stijging is te verklaren door twee factoren: 1) het aantal geïndiceerde VVE-peuters is het afgelopen jaren flink gestegen en de verwachting is dat deze stijging niet afneemt. 2) Hoge indexatie. In het huidige contract met de kinderopvangorganisaties staat dat we bij het bepalen van de jaarlijkse tarieven voor VVE de indexatie van de 'maximum vergoeding uurtarief kinderopvangtoeslag voor de dagopvang' hanteren. In 2024 was dit 12,39%, in de begroting 2024 is 3,9% opgenomen. Voor 2025 wordt hierboven op een index gehanteerd van 2% (richtlijnen Kadernota 2025). Het verschil met de gevraagde 12,39% is structureel €18.000 en is dus vanaf 2025 meerjarig benodigd in de begroting.

Vanaf 2024 zijn Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)-middelen, vanuit de Rijksoverheid, opgehoogd met €17.563. De totale VVE-kosten zijn door de OAB-middelen niet volledig gedekt, maar de gemeentelijke bijdrage blijft zo in verhouding nagenoeg gelijk.

3.3 Maatschappelijke ondersteuning

Ontwikkelingen advieskosten algemeen

Reeds een aantal jaren wordt sociaal medische advisering ingezet. De kosten voor deze advisering nemen toe. Betreft zowel de advisering voor jeugd als voor Wmo. Een medische advisering is noodzakelijk in casuïstiek, waar medische beperkingen aanwezig zijn, om te komen tot een onderbouwde inzet van de noodzakelijke ondersteuning.

Ontwikkelingen kosten collectief vervoer

Het aanbieden van vervoer is een wettelijke taak. In het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) kan een inwoner aanspraak maken op aan mobiliteit gerelateerde hulpmiddelen en voorzieningen. Binnen de huidige overeenkomst (regionaal) worden afspraken gemaakt over de vergoeding per kilometer. Deze kosten stijgen jaarlijks. De toename in de kosten, komen niet door toename volume van de kilometers maar door de hogere kosten per kilometer. In de begroting van Taxibus (die regionaal wordt opgesteld), zijn de kosten meerjarig geraamd.

Ontwikkelingen kosten begeleiding (dagbesteding)

Betreft een wettelijke taak en past daarnaast binnen het in het raadsprogramma aangegeven bieden van passende ondersteuning/toegankelijke zorg. Vanaf januari 2024 geldt voor begeleiding (dagbesteding) een nieuw inkoopstelsel, waarbij wordt geïndiceerd op dagdelen. In voorgaande jaren kenden we een resultaatgerichte financiering, waarbij aanbieders een vast bedrag per maand ontvingen per inwoner. Met indiceren op dagdelen zien we meer mogelijkheden om te sturen op inzet aan zorg. Het is nu nog niet mogelijk om een kostenontwikkeling te baseren op de nieuwe inkoopstelsel. De ontwikkeling van de kosten is nu gebaseerd op de uitgaven van 2023 (financiële effecten bij ongewijzigd beleid). 2024 is een overgangsjaar, indicaties die aflopen worden omgezet naar de nieuwe systematiek.

Ontwikkelingen kosten hulp bij het huishouden

Het ondersteunen van inwoners middels hulp bij het huishouden is een wettelijke taak en past ook binnen 'Het bieden van passende ondersteuning'. Indien het huidige beleid wordt doorgezet is de stijging in uitgaven onvermijdbaar. In 2025 wordt hulp bij het huishouden opnieuw aanbesteed, dat gevolgen kan hebben voor de huidige tarieven.

Gezien alle ontwikkelingen in de regio en de kosten van de aanbieders, is het onvermijdelijk, dat dit zich gaat vertalen in hogere tarieven dan gemeente Heeze-Leende nu kent. Het verzoek ligt er vanuit de zorgaanbieders om te komen tot een regionaal uurtarief. In de berekening van de kostenontwikkeling is uitgegaan van een uurtarief van € 37,50 per uur. We zien ook een toename in het aantal inwoners. Er is echter ook een schaarste in het aantal beschikbare zorgverleners dus in deze is kijken naar een andere inzet gewenst.

Ontwikkelingen kosten begeleiding (18+)

Het ondersteunen van inwoners middels begeleiding is een wettelijke taak. En sluit aan bij het inzetten op passende ondersteuning. Vanaf januari 2024 is de nieuwe overeenkomst begeleiding van toepassing. In de voorafgaande jaren kenden we 'een resultaat' gerichte financiering, waarbij aanbieders een vast bedrag per maand kregen per inwoner met een indicatie. Vanaf 2024 ontvangen inwoners indicaties, waarbij in de indicatie, naast de beoogde doelen, ook het aantal uren (individuele begeleiding) wordt meegegeven, waardoor meer sturing mogelijk is op de in te zetten ondersteuning.

De ontwikkeling van de kosten vanaf 2025 is gebaseerd op de uitgaven van 2023, omdat we vooralsnog niet weten hoe de kosten zich ontwikkelen volgens de nieuwe systematiek. Zoals aangegeven is 2024 een overgangsjaar. Nieuwe indicaties worden ingezet volgens de nieuwe systematiek.

3.6 Dorpshuizen

Aankoop dorpshuis 't Perron

't Perron is het enige dorpshuis dat niet in eigendom is van de gemeente. De kosten voor het gebruik van het pand als dorpshuis lopen op door stijgende huur- en energielasten. Daarnaast hebben we momenteel geen invloed op het onderhoudsniveau dat gewenst is voor het gebruiksdoel. Op dit moment doet zich de kans voor om 't Perron aan te kopen. Het pand is momenteel in eigendom van Wocom. Door de nieuwe huurwet is Wocom gehouden aan het afstoten van maatschappelijk vastgoed. Het voorstel is om een businesscase op te stellen en met een voorstel naar uw raad te komen, voordat de begroting 2025 wordt vastgesteld.

3.8 Cultuur

Erfgoedkaart en beleid

De erfgoedkaart dient te worden ge-updatet. De huidige erfgoedkaart dateert uit 2012 en is sterk verouderd. Er ontbreken zeer veel cultuurhistorische waarden (bijvoorbeeld waardevolle bebouwing en structuren). De raad heeft in 2022 haar akkoord gegeven voor het vervaardigen van een nieuwe erfgoedkaart en bijbehorend erfgoedbeleid. De kosten o.b.v. offerte hiervoor zijn geraamd op € 65.000. Het voorstel is een aanvullend budget voor 2025 te reserveren. Het betreft een eenmalige uitgave.

Grote Projecten

Huisvesting de Berkenschutse

Tijdens de Benen op Tafel-bijeenkomst van januari 2024 is met de gemeenteraad besproken dat in de komende begrotingscyclus voorgesteld wordt om vanaf 2025 te gaan werken met een jaarlijks gelijkblijvende kapitaallasten voor de huisvesting van de Berkenschutse. Doordat in de standaard situatie kapitaalslasten in de loop der jaren minder worden (lineair afschrijven), zorgt dit vaste begrotingsbedrag ervoor dat de gemeente gaat reserveren voor haar toekomstige huisvestingsverplichting voor de Berkenschutse. Hierdoor vermindert de gemeente de financiële impact op haar begroting bij toekomstige investeringen in de school. Zeker nu er in het huisvestingsproject van de Berkenschutse naast gedeeltelijke nieuwbouw, ook gekozen is voor renovatie en upgrade van bestaande gebouwen waardoor ook op middellange termijn investeringen aan de orde blijven. De toename van kapitaalslasten is nu geraamd op € 450.000.

Na de autonome ontwikkelingen en na de opgenomen beleidsontwikkelingen komen we uit op de volgende financiële cijfers

	2025	2026	2027	2028
Saldo na autonome ontwikkelingen voor meicirculaire 2024	-275.140	-1.968.388	-996.412	-1.179.339
Beleidsontwikkelingen				
Programma 1. Dienstverlening en bestuur	-23.272	-13.606	-5.365	-26.441
Programma 2. Wonen, bedrijven en recreëren	-267.000	-267.000	-217.000	-276.140
Programma 3. Samen leven en participeren	-767.199	-702.199	-702.199	-702.199
Saldo na beleidsontwikkelingen	-1.332.611	-2.951.193	-1.920.976	-2.184.119

Overige ontwikkelingen

Detailhandelsvisie

In het CUP staat vermeldt dat er in 2024 een herziene detailhandelsvisie wordt opgesteld. Op dit moment ontbreekt het aan voldoende duidelijkheid om hier financiële consequenties aan te verbinden. Indien van toepassing, worden deze in de bestuursrapportage opgenomen.

Combinatiefuncties

De combinatiefunctionarissen worden op dit moment voor het grootste deel ingezet als leerkracht bewegingsonderwijs binnen de basisscholen in onze gemeente. Binnen de nieuwe bestuurlijke afspraken van de Brede Regeling Combinatiefuncties 2023 – 2026 dient de bekostiging van de leerkracht bewegingsonderwijs plaats te vinden vanuit het onderwijs zelf. Voor de looptijd van de huidige Brede Regeling Combinatiefuncties ontwikkelen we een afbouwmodel en heeft het onderwijs tot en met 2026 de tijd om de inzet van combinatiefunctionarissen in onderwijstijd af te bouwen met als doel uiteindelijk de combinatiefunctionarissen alleen voor extra aanbod buiten onderwijstijd, in te zetten. In 2025 komen we met een voorstel op welke wijze we hier invulling aan geven.

Uitvoering beleidsplan 2024 – 2027

In 2024 geven we vorm aan de uitvoering van het beleidsplan Sociaal domein 2024-2027 door het inrichten van een uitvoeringsprogramma op de drie thema's Samen sociaal sterk, De beweging van positieve gezondheid en Samen kansen creëren. We verwachten voor 2025 de uitvoering op te kunnen vangen binnen de bestaande middelen en de te ontvangen GALA SPUK middelen.

Woonzorgvisie

Met de toenemende vergrijzing groeit niet alleen het aantal senioren, maar ook de diversiteit in woonwensen. Bovendien bevinden sommige inwoners zich in kwetsbare situaties, waardoor ze niet alleen een behoefte hebben aan een dak boven hun hoofd, maar ook aan een geïntegreerde aanpak van welzijn, zorg en wonen. De nieuwe woonzorgvisie is de basis voor de toekomst, waarop besluiten, afspraken en acties over wonen, zorg en welzijn genomen en gemaakt kunnen worden. Momenteel is niet bekend wat deze ontwikkeling voor financiële gevolgen heeft. We verwachten dat richting de begroting meer duidelijkheid ontstaat.

Nieuwe strategische koers Ergon

Eind 2024 starten we gezamenlijk met Ergon het proces rondom een nieuwe strategische koers. De gemeenten hebben de lead om een nieuwe invulling te geven aan de infrastructuur van het ontwikkelbedrijf. Het ministerie bereidt dit proces momenteel voor. De verwachting is dat zij de taakstelling zullen ophogen met het creëren van 10.000 extra banen. Het doel is om een duidelijke visie te ontwikkelen met hieraan gekoppeld een inrichting en sturing. Tevens moet de infrastructuur passend gemaakt worden aan de huidige situatie in het bedrijf. Er komt transformatiebudget beschikbaar vanuit het rijk en een ondersteuningsprogramma. (kamerbrief 21 december 2023)

Schuldhelpverlening

Doel: iedereen kan rondkomen en meedoen in de samenleving. We zetten in op preventie van schulden. Inwoners met schulden krijgen een passend hulpaanbod op maat waarbij de inwoners zoveel mogelijk eigen regie houden met als doel financiële rust en een schuldenvrije toekomst waarin ze zelf in staat zijn hun financiën te regelen.

Uitgangspunten:

- Preventie en nazorg
- Integrale aanpak
- Iedereen heeft recht op een passende oplossing
- Samen verantwoordelijk
- Meer gebruik van managementinformatie en data

Wateroverlastlocaties

Op 6 februari 2023 is het Plan Stedelijk Water 2023-2027 (PSW) door de gemeenteraad vastgesteld. Na vaststelling van het PSW is gestart met het onderzoek naar de wateroverlastlocaties. Hierbij zijn niet alleen de top 5 locaties onderzocht, maar is gemeente breed onderzocht waar potentiële wateroverlast locaties kunnen ontstaan. Op basis van het onderzoek en de geplande (riool)projecten is in beeld gebracht welke locaties kwetsbaar zijn voor waterschade.

Onderzoek dorpshuizen

Medio 2023 is een onderzoek naar de dorpshuizen uitgevoerd om inzicht te krijgen in hoe te komen tot een bedrijfsvoering waarin er balans is tussen maatschappelijke meerwaarde en kosten. Het onderzoek laat zien dat

drie scenario's richting kunnen geven aan een gezonde toekomst van de dorpshuizen. Op 4 maart jl. heeft de raad een besluit genomen en opdracht gegeven om –in afstemming met de besturen van de dorpshuizen- kaders voor te bereiden en eventuele financiële consequenties in beeld te brengen voor de behandeling van de begroting 2025-2028 en deze voor te leggen aan de raad.

Onderwijshuisvestiging De Triangel

Vanwege de groei van het aantal kinderen in Leende is er ruimtegebrek bij basisschool De Triangel. Medio 2026 verhuist de kinderopvang uit het pand en kan de huidige kinderopvangruimte omgevormd worden tot onderwijsruimte. In 2025 vindt hierover besluitvorming plaats. Bij de kadernota 2026 wordt in beeld gebracht welke financiële consequenties dit heeft.

Inburgering

De taakstelling rondom de inburgering gaat de komende jaren fors stijgen. De verwachting is dat dit ook kan leiden tot beleidskeuzes die wij op dit moment nog niet kunnen overzien.

Participatiewet in balans

De participatiewet wordt herzien omdat hij te complex is, te sterk gefocust is op rechtmatigheid en de gestelde doelen worden niet bereikt. De daadwerkelijke invoering van de participatiewet in balans is afhankelijk van de kabinetsformatie. De impact hiervan is nog niet te overzien, zowel inhoudelijk als financieel.

Indexatie inkoop specialistische jeugdhulp regio Samen voor Jeugd

Het indexatiepercentage voor de regionale inkoop van specialistische jeugdhulp wordt regionaal vastgesteld. Op dit moment is een voorstel in voorbereiding, waarbij de verwachte indexatiepercentage voor 2025 tussen 5% en 6% ligt. Besluitvorming heeft echter nog niet plaatsgevonden. Deze indexatie is om die reden nog niet verwerkt in deze kadernota.

Inkoop verblijf Samen voor Jeugd

De huidige overeenkomst verblijf met zorgaanbieders loopt tot 31 december 2024. Vanaf 1 januari dient een nieuwe overeenkomst in te gaan. Op dit moment is niet bekend of en in hoeverre voor deze nieuwe overeenkomst extra middelen in de meerjarenbegroting dienen te worden gereserveerd.

Indexatiepercentage subsidies maatschappelijke organisaties

Jaarlijks worden door maatschappelijke organisaties subsidies aangevraagd voor de bemensing van het sociaal team en het bieden van o.a. jongerenwerk, vluchtelingenwerk, vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning. Voor 2024 werd een indexatiepercentage van 6,43% gehanteerd. Op dit moment is het indexatiepercentage voor 2025 niet bekend.

Loonkostensubsidie

In 2024 hebben we het project klant in beeld uitgevoerd. Een van de doelstellingen was op basis van dit beeld de re-integratie middelen gericht in te kunnen zetten. Een van die middelen is het instrument loonkostensubsidie. Wij verwachten in 2024 en verder meer uitgaven te doen in het kader van de loonkostensubsidie. Naar verwachting is dit bedrag €80.000 hoger dan voorheen. Op IOAW/IOAZ hebben we een bedrag van €90.000 niet nodig. De besparing op IOAW/IOAZ hebben we nodig om de extra kosten op loonkostensubsidie te bekostigen. Daarmee voldoen wij ook aan de wens van het Rijk voor het realiseren van de target rondom de banenafspraken.

5. Reëel begroten en ombuigingsvoorstellen

Gezien het tekort van € 1.332.611 na autonome ontwikkelingen en beleidsontwikkelingen wil gemeente Heeze-Leende in een aantal stappen komen tot een sluitende kadernota 2025-2028. Hiertoe zijn de volgende stappen gezet:

1. Reëel begroten
2. Ombuigingsvoorstellen

Reëel begroten

Om tot een sluitende kadernota te komen is gezocht naar ruimte in de begroting van niet-benutte budgetten en het realistischer begroten door bijvoorbeeld te temporiseren. Ook is gekeken naar mogelijkheden om zaken anders aan te pakken of uit te voeren binnen het bestaand beleid. Dit levert het onderstaande financiële beeld op.

		2025	2026	2027	2028
Saldo na beleidsontwikkelingen		-1.332.611	-2.951.193	-1.920.976	-2.184.119
Reëel begroten					
Programma 1					
Verkiezingen	I	34.489			
Burgerinitiatieven	S	25.000	25.000	25.000	25.000
		59.489	25.000	25.000	25.000
Programma 2					
Bestemmingsplannen/Streekontwikkelingen	S	7.406	7.695	7.995	7.995
Faciliterend grondbeleid Providentia	S	11.002	11.432	11.878	11.878
DMJOP Bedrijfspanen lagere dotatie	S	100.000	100.000	100.000	100.000
Ruimte openbare werken	S	100.000	100.000	100.000	100.000
Openbaar groen	S	20.000	20.000	20.000	20.000
Uitvoeringkosten beëindigingsregeling veehouderijen	I	100.000			
		338.408	239.127	239.873	239.873
Programma 3					
Preventie Jeugd	S	30.000	30.000	30.000	30.000
Hervormingsagenda jeugd	I	200.000			
Indicatiestelling Jeugdhulp	S	60.000	120.000	120.000	120.000
Transformatiebudget	S	50.000	50.000	50.000	50.000
Muchtelingenwerk	I	28.000			
Bibliotheek Dommeldal	I/S	70.000	20.000	20.000	20.000
Preventiebudget Jeugd	I	27.000			
Levensonderhoud IOAW/IOAZ	S	33.000	33.000	33.000	33.000
Kosten Cordaad voor maatschappelijke begeleiding statushouders	S	20.000	20.000	20.000	20.000
		518.000	273.000	273.000	273.000
Saldo na autonome en beleidsontwikkelingen en reëel begroten		-416.714	-2.414.066	-1.383.103	-1.646.246

Programma 1

Verkiezingen

In 2025 verwachten we geen verkiezingen. Het budget voor de organisatie van verkiezingen ramen we daarom af.

Burgerinitiatieven

De afgelopen jaren is het budget voor burgerinitiatieven niet gebruikt omdat er geen initiatieven vanuit de inwoners zijn ingediend. Daarom is de keuze gemaakt om dit budget af te ramen.

Programma 2

Bestemmingsplannen/streekontwikkelingen

De afgelopen jaren is het budget voor bestemmingsplannen/streekontwikkelingen niet of maar gedeeltelijk aangesproken. In de jaarrekening 2023 wordt voorgesteld om een reserve te vormen 'implementatie omgevingswet' waaruit kosten gedekt kunnen worden. Daarom is de keuze gemaakt om dit budget af te ramen.

Faciliterend grondbeleid Providentia

De wijk Kloostervelden in Sterksel is volledig afgerond. Daarom kan dit budget volledig afgeraamd worden. Dit budget werd in het verleden gebruikt om advies in te winnen van een stedenbouwkundig supervisor.

Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) bedrijfspanden lagere dotatie

Door onderhoud aan de bedrijfspanden iets langer uit te stellen en door het laten vervallen van bepaald gepland onderhoud omdat bijvoorbeeld een dak reeds vervangen is i.v.m. eerdere duurzaamheidsmaatregelen, kan de jaarlijkse dotatie in het DMJOP worden verlaagd.

Ruimte openbare werken

Door kritisch naar de uit te voeren werkzaamheden te kijken, te temporiseren of later uit te voeren kan invulling gegeven worden aan deze taakstelling van 100.000 euro. Hierbij kan gedacht worden aan het eens per twee jaren uitvoeren van weginspecties i.p.v. eens per jaar.

Openbaar groen

Door kritisch naar de uit te voeren werkzaamheden te kijken, te temporiseren of later uit te voeren kan invulling gegeven worden aan deze taakstelling van 20.000 euro. Hierbij kan gedacht worden aan het minder uitgeven aan bestrijding van de eikenprocessierups. Momenteel hebben we te maken met een beperkte plaagdruk, waardoor we overhouden op het budget.

Uitvoeringskosten beëindigingsregeling veehouderijen

Veehouders kunnen deelnemen aan de landelijke beëindigingsregelingen (LBV en LBV+) bedoeld om de stikstofdepositie op Natura2000 gebieden te verminderen. Deelname brengt werk voor gemeenten met zich mee. Vanuit het Rijk komt er voor het uitvoeren van dat werk een uitkering naar de gemeenten. Per positief besluit op de aanmelding een uitkering van € 7.000 en als de ondernemer uiteindelijk ook deelneemt aan de regeling komt daar € 20.000 bovenop. Echter er staat ook werk tegenover. Uitgaande van 10 positieve beschikkingen (€ 7.000) en 6 daadwerkelijke deelnemingen (€120.000), ontvangt de gemeente Heeze-Leende € 190.000. Voor de werkzaamheden reserveert de gemeente Heeze-Leende € 90.000. Incidenteel levert de beëindigingsregeling dan € 100.000 op in 2025.

Programma 3

Preventie Jeugd

De raad heeft vanaf 2024 € 90.000 beschikbaar gesteld voor het versterken van preventief jeugdbeleid, waarbij geïnvesteerd wordt in ontwikkeling van kinderen en problemen bij jeugdigen tijdig in beeld hebben en oppakken. Vanaf 2025 kan € 30.000 bespaard worden door de preventiemedewerker in dienst te nemen.

Hervormingsagenda jeugd

De landelijke hervormingsagenda jeugd moet leiden tot verbetering van de hulpverlening en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel. Het betreft een meerjarige agenda waarbij het Rijk het jeugdstelsel wil verbeteren én de uitvoering versterken. Het Rijk heeft voor 2024 en 2025 middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering hiervan. Voor 2025 is een bedrag van € 416.000 beschikbaar, waarbij we voorstellen €200.000 vrij te laten vallen.

Indicatiestelling Jeugdhulp

Bij de decentralisatie jeugd in 2015, waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de Jeugdwet is besloten om de expertise in te zetten vanuit externe organisaties. De reden hiervoor is dat de gemeente destijds

niet beschikte over kennis en ervaring met deze wet- en regelgeving. Deze inzet wordt in de vorm van een subsidie bekostigd. De gemeente heeft een regierol bij het vaststellen van de inzet aan zorg en het uitgeven van beschikkingen, waarbij we voorstellen om de indicatiestelling jeugd in eigen beheer te organiseren, zoals we dat ook doen bij de indicatiestelling Wmo. Hiermee is in gemeente Heeze-Leende uniformiteit in de dienstverlening naar inwoners en toegankelijke zorg gewaarborgd. Het gaat om 52 uur indicatiestelling jeugd per week. Dit levert structureel een besparing op van € 60.000 in 2025 en vanaf 2026 € 120.000.

Transformatiebudget

Meerjarig zijn in de begroting middelen opgenomen, die ingezet worden om de transformatie in de zorg teweeg te brengen om de tweedelijns kosten te reduceren, waarbij we de groei van de uitgaven in de maatwerkvoorzieningen tegen willen gaan dan wel reduceren. Het gaat om initiatieven ter versterking van preventie en de sociale cohesie. Voorgesteld wordt een bedrag van € 50.000 te laten vrijvallen, aangezien dit budget niet volledig wordt benut.

Vluchtelingenwerk

Door toename statushouders is voor de jaren 2023/2024/2025 een extra bedrag opgenomen van € 28.000 voor de begeleiding door vluchtelingenwerk. In de jaren erna is niets begroot. Voor 2025 dekken we de extra kosten vanuit de specifieke uitkering (SPUK-middelen), waarbij dit bedrag kan vrijvallen.

Subsidie Bibliotheek Dommeldal

Voor 2025 staat een bedrag van € 50.000 opgenomen in afwachting van middelen vanuit het Rijk. Inmiddels zijn de middelen vanuit het Rijk ontvangen voor 2025, waardoor dit bedrag in de begroting kan vrijvallen.

Daarnaast kan structureel de subsidie aan Bibliotheek Dommeldam met een bedrag van € 20.000 verminderd worden. In de subsidieverstrekking in 2023 en 2024 is budget opgenomen voor het toevoegen van subsidie aan eigen vermogen Bibliotheek Dommeldal - locatie Heeze-Leende. Toen Heeze-Leende in 2017 overstapte van Bibliotheek de Kempen naar Bibliotheek Dommeldal, had de gemeente geen formele gronden om voorzieningen en bezittingen die Bibliotheek de Kempen ten behoeve van het bibliotheekwerk in Heeze-Leende opgebouwd had, ook daadwerkelijk voor dit doel beschikbaar te houden. Bibliotheek Dommeldal heeft om die reden extra investeringen moeten doen met als gevolg negatief eigen vermogen. Eind 2024 is er geen sprake meer van een negatief eigen vermogen. De bezittingen en voorzieningen ten behoeve van het bibliotheekwerk blijven hiermee in de toekomst beschikbaar bij eventuele wisselingen in samenwerkingspartners. Een structurele vermindering van de subsidie met € 20.000 heeft daardoor geen effect op het aangeboden dienstverleningsniveau van dit moment.

Preventiebudget Jeugd

We verwachten een overschot op het preventiebudget Jeugd in 2025. Daarom kan in 2025 eenmalig een bedrag van € 27.000 vrijvallen.

Levensonderhoud IOAW/IOAZ

Het beschikbare budget voor de uitgaven van IOAW/IOAZ kan structureel met € 33.000 worden afgeraamd, aangezien dit budget niet volledig wordt benut.

Maatschappelijke begeleiding statushouders

Het beschikbare budget kan structureel met € 20.000 worden af geraamd, aangezien dit budget niet volledig wordt benut.

Ombuigingsvoorstellen

Na het reëel begroten en wijzigingen in de uitvoering van beleid, zijn ombuigingsvoorstellen nodig om tot een sluitende kadernota te komen en later dit jaar ook tot een sluitende begroting 2025. Onderstaande ombuigingsvoorstellen zijn financieel verwerkt in deze kadernota.

	2025	2026	2027	2028
Saldo na autonome en beleidsontwikkelingen en reëel begroten	-416.714	-2.414.066	-1.383.103	-1.646.246
Ombuigvoorstellen				
DIT Coördinator niet uitbreiden	S 6.923	6.923	6.923	6.923
Extra verhoging OZB 2% (4%, 6%, 8% kan ook) (Baten verhogen)	S 88.880	88.880	88.880	88.880
Communicatie	S 10.000	10.000	10.000	10.000
Verhogen opbrengsten grondzaken	S 10.000	10.000	10.000	10.000
Verkoop gronden achterzijde Irislaan	I 60.000			
Kleine ergernissen	S 100.000	100.000	100.000	100.000
Onderhoudsniveau Groen Verlagen	S 20.000	20.000	20.000	20.000
Opheffen verkeersinstallaties	S 8.303	8.303	8.303	8.303
Gebiedsvisies niet opstellen	I 75.000	75.000		
Verhogen toeristenbelasting	S 80.000	80.000	80.000	80.000
Eigen bijdrage Wmo (Baten verhogen)	S 25.000	25.000	25.000	25.000
HbHWmo 1x p 2 weken	S 40.000	120.000	120.000	120.000
Participatiebudget	S 50.000	50.000	50.000	50.000
Saldo financieel perspectief 2025-2028	157.392	-1.819.960	-863.997	-1.127.140

Programma 1

Niet uitbreiden van formatie coördinator Dommelstroom Interventieteam (DIT)

Met betrekking tot het raadsprogramma en de begroting is de invloed van 0,5 fte of 1 fte coördinatorschap niet of nauwelijks van invloed. Door de functie van de DIT-coördinator niet uit te breiden naar 1 fte, maar op 0,5 fte te houden, zijn er structureel € 6.923 minder uitgaven. Dit wordt namelijk bekostigd door diverse gemeenten en het genoemde bedrag is het deel van gemeente Heeze-Leende.

Verhoging OZB

Door het OZB-tarief met 2% te verhogen ontstaan structureel meer inkomsten van € 88.880 vanaf 2025. Hierbij merken we op dat er een risico is dat er meer bezwaarschriften op de OZB binnenkomen die leiden tot aanpassing van de opbrengst.

Communicatie

In 2024 is het communicatiebudget structureel verhoogd met € 20.000 om nadere invulling te kunnen geven aan de bestuurlijke visie van de raad waarin verbinding, participatie en communicatie als belangrijke onderwerpen zijn benoemd. Eén van de nieuwe communicatiemiddelen is de podcastserie "Wij zijn Heeze-Leende". Door andere keuzes te gaan maken, bijvoorbeeld meer onlinecommunicatie en gebruik te maken van free publicity, wordt voorgesteld om structureel € 10.000 minder uit te geven aan communicatiebudget. De verhoging van € 20.000 t.o.v. begroting 2023 wordt in de begroting 2025 dus met € 10.000 verminderd, waardoor een verhoging van € 10.000 t.o.v. begroting 2023 gehandhaafd blijft.

Programma 2

Verhogen van opbrengsten grondzaken

Door de werkzaamheden die verband houden met de verkoop van reststroken in rekening te brengen bij de aanvrager, door de grondprijs reststroken te verhogen naar € 130,00 per m², door huurovereenkomsten aan te passen en een hogere huur te vragen voor grond die gebruikt wordt, zijn de meeropbrengsten structureel € 10.000.

Verkopen gronden Irislaan

Door de gronden aan de achterzijde van de Irislaan te verkopen aan de huiseigenaren, ontvangen we een incidenteel bedrag van € 60.000.

Kleine ergernissen stoppen

De gemeenteraad heeft jaren geleden de kleine ergernissen ingezet om bewoners aan te laten geven welke problemen/ergernissen zij in de openbare ruimte opmerken en daar ook meteen, na de juiste afwegingen, iets aan te kunnen doen. Het voorstel is om structureel € 100.000 te besparen op kleine ergernissen. Door dit voorstel krijgen inwoners minder inspraak op de openbare ruimte.

Onderhoudsniveau Groen verlagen

In het groenstructuurplan is het beheer van de buitenruimte vastgelegd en beogen we het groen naar een hoger niveau te tillen en op een standaardniveau te gaan beheren. Deze ombuiging wijkt hiervan af en heeft een directe impact op het beheer van de buitenruimte. Dit leidt tot een ombuiging van structureel € 20.000. Doordat minder onderhoud zal worden uitgevoerd op het gebied van onder andere snoeiwerkzaamheden en het snijden van graskanten kunnen meer meldingen van ontevreden burgers binnenkomen.

Opheffen verkeersregelininstallaties

In de gemeente staan op twee locaties verkeersregelininstallaties (VRI). Een VRI staat op de Jan Deckkersstraat en de andere op de kruising Valkenswaardseweg – Margrietlaan. Deze zijn verkeerskundig gezien niet nodig. Op korte termijn zijn de VRI's aan vervanging toe. Hiervoor is geen budget geraamd in de begroting. Eerder was afgesproken dat ze gedurende de technische levensduur blijven staan. Echter, een besparing op onderhoud levert structureel € 8.300 op. Na verwijdering van deze twee VRI's, ontstaat een uniforme uitstraling van kruisingen op gebiedsontsluitingswegen in de gehele gemeente.

Gebiedsvisies Vlaamseweg en Hazenhurk

In het raadsprogramma staat een gewenst integraal uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied. Eén van de belangrijkste onderdelen om uitvoering te geven aan deze wens uit het raadsprogramma is het opstellen van drie gebiedsvisies. Op dit moment wordt de gebiedsvisie voor Paaldijk-Renheide opgesteld. De gebiedsvisies dragen bij aan het nog op te stellen omgevingsplan in het kader van de omgevingswet. Daarom is bij de beleidsontwikkelingen in deze kadernota € 150.000 euro geraamd (€ 75.000 in 2025 en € 75.000 in 2026) voor het opstellen van de volgende twee gebiedsvisies, te weten Vlaamseweg en Hazenhurk. Door deze financiële middelen niet beschikbaar te stellen, levert dit incidenteel € 150.000 op.

Verhogen toeristenbelasting

Er is geen wettelijk maximum voor het opleggen van de toeristenbelasting. In vergelijking met de ons omringende gemeenten vragen wij één van de lagere tarieven voor de toeristenbelasting. Door een verhoging van de toeristenbelasting en deze daarmee meer vergelijkbaar te maken met de ons omringende gemeenten, zien we een mogelijkheid voor een structurele meeropbrengst van € 80.000. De inschatting is dat het verhogen van de toeristenbelasting weinig effect zal hebben op het recreatief verblijven binnen gemeente Heeze-Leende.

Programma 3

Eigen bijdrage Wmo

Op dit moment kent gemeente Heeze-Leende een regeling 'het niet heffen van de eigen bijdrage' à € 20,60 per maand, voor inwoners die minder dan 130% van het sociaal minimum aan inkomen hebben. De huidige regeling (130%), sluit niet aan bij het vertrekpunt: 120% van het sociaal minimum.

Door de bijdrage aan te laten sluiten bij 120% van het sociaal minimum is de verwachting dat het aantal inwoners dat geen eigen bijdrage betaalt, zal afnemen (van 241 naar 140). Dit levert structureel meer baten op van € 25.000 per jaar. Door de regeling te versoberen, sluit gemeente Heeze-Leende aan bij 120% van het sociaal minimum, en blijven we aandacht houden voor de kwetsbare doelgroep.

Deze regeling staat los van de wijziging van de eigen bijdrage in 2026, waarbij de eigen bijdrage inkomensafhankelijk wordt. Ook dan zullen de inwoners die tot de groep behoren van 120% van het sociaal minimum vrijgesteld blijven van de eigen bijdrage.

Hulp bij het huishouden eens per twee weken bij nieuwe cliënten

We zien al een aantal jaren een stijging in de uitgaven hulp bij het huishouden. Het aantal inwoners, dat een beroep doet op huishoudelijke ondersteuning (toename van de vergrijzing) neemt toe en de tarieven stijgen. Daarnaast is er schaarste in het aantal beschikbare zorgverleners. Dit noodzaakt tot een "sobere" inzet van huishoudelijke hulp, zodat de hulp die hard nodig is nog steeds beschikbaar blijft voor de kwetsbare inwoners, ook op de langere termijn.

Door richting de toekomst, waar mogelijk, in te zetten op eens per twee weken hulp bij het huishouden, verwachten we in 2025 € 40.000 en vanaf 2026 structureel € 120.000 minder uit te geven. De besparing zal met name ingezet worden bij de inwoners die nieuw instromen en bij een herindicatie (waar dit passend is qua ondersteuning). Met deze maatregel is en blijft 'zelfstandig thuis blijven wonen in een schoon en leefbaar huis', nog steeds het uitgangspunt en blijven we maatwerk leveren daar waar nodig.

Participatiebudget

Het participatiebudget wordt gebruikt om de kosten voor re-integratie en participatie van inwoners die behoren tot de doelgroep van de participatiewet te financieren. Denk hierbij aan bijstandsgerechtigden, maar ook inwoners zonder uitkering maar die met verminderde loonwaarde bij een reguliere werkgever kunnen werken. In 2023 is er een ruim overschot (150k) geweest op dit budget. Dit had diverse oorzaken o.a. het niet voldoende in beeld hebben van de afstand tot de arbeidsmarkt van de bijstandsgerechtigden. Inmiddels is er een duidelijker beeld en gaat gemeente Heeze-Leende sturen op inzetten van zinvolle re-integratietrajecten, waardoor de inwoners meer kunnen 'meedoen'. Door het participatiebudget af te ramen met € 50.000 bestaat het risico dat er mogelijk een rem gezet moet worden op het inzetten van re-integratietrajecten zodra het volledig budget verbruikt is.